

173
REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekestein Bernat. In Ham-
burg: Maroyli & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă săptămână pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L I X I I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 45.

Brașov, Sâmbătă 27 Februarie (11 Martie).

1899.

„Armele oprite.“

Și baronul Banffy — care din fișpan și creatură supusă a lui Coloman Tisza a ajuns de-odată în capul guvernului unguresc — a trebuit să facă experiența, că toate sunt trecătoare și că e mai ușor să ajungi, decât să te poți ține la putere. Înaintea cu câte-va zile el și-a luat adio dela alegătorii săi din Șimleul-Silvaniei într-o scrisoare, care caracterizează întreaga individualitate a lui.

Fostul ministru-președinte își dă pe față în această scrisoare totă mânia sa în contra opoziției, care l'a răsturnat. El recunoșce, că ea a învins asupra-i și că retragerea lui este o „cădere politică“ în deplinul ei înțeles; „este“, — ține el, — „învingerea minorității asupra majorității dobândită cu arme oprite“.

Contrarii lui din opoziție iau în zeflemea indignarea lui Banffy. Și ei știu foarte bine de ce. Este în tot cazul foarte straniu și ciudat, că tocmai acela, care în tot timpul cât a stat în fruntea guvernului n'a manifestat nici cel mai mic respect față cu legea, și care ori de câte ori i-s'a pus în cale vre-un drept al altora nu s'a sfiit a-l călca în picioare cu cea mai mare nepăsare, vine acum și se indignază, că minoritatea a întrebuițat arme oprite.

Așa și este. Ori cine s'ar pute plânge în contra unei astfel de purtări, numai Desideriu Banffy nu are dreptul să o facă. Și cum-că nu l'are în adevăr, despre această scim să istorisim și noi câte-va, decât nu chiar multe.

Nu va nega, credem, nici Banffy, că cariera sa are și-o mulțămescă „meritelor“, ce și li-a știut câștiga, ca fișpan peste două comitate din Ardeal înaintea stăpânirii influințate și purtate de curentul șovinist maghiar. Frații noștri Năsăudenii vor săi să spună mai multe despre

acesta, și nu mai puțin Sașii din Bistrița și Românii din Solnoc-Dobâca.

Ce reprezenta ore pe atunci „fișpanul de model“ al lui Tisza? Nu reprezenta ore domnia minorității asupra majorității populației țării? Și nu și-a câștigat el laudele stăpânului său tocmai prin faptul, că cu armele oprite ale volniciei brutale, ale intrigei și ale corupțiunii a știut să distrugă și să zădărnicească tot ce se crease în acele ținuturi în favorul dreptului de limbă și al dezvoltării culturale naționale între Români și Sași? N'a fost ore Banffy acela, care a ridicat spada mai întâiu pentru a declara războiul pe față legii de naționalitate dela 1868 în interesul maghiarizării? N'a fost el acela, care a desconsiderat instituțiunile vechi, așezăminte, statute etc. aprobate și întărite chiar de monarch numai și numai pentru a lovi în interesele de viață ale unei populațiuni române, ce s'a distins din vechime prin jertfele aduse pentru tron și patriă?

Fost'au armele ce le-au întrebuințat fișpanul-pășă de odinioară, spre ași câștiga renume și glorie înaintea maghiarismului violent, permise ori nu?

La această întrebare a răspuns însuși Banffy de repetite-ori, a răspuns atunci, când se încălția la sôrele regimului tizaist și ținea conventicule secrete cu nisce lingăi și ființe obscure, ce din nenorocire le-a aflat pe atunci în Ardeal. A răspuns și mai târziu, când rôta norocului l'a aruncat drept în palatul presi-diului ministerial din Buda și când în programul, ce l'a desfășurat înaintea dietei a țis, că el legea n'o pôte respecta decât numai până acolo și întru cât vor permite interesele naționale maghiare și „caracterul național maghiar“ al statului; a răspuns atunci, când a spart cu

forța adunările românesce conchiămate și îndreptățite după lege; răspunde în fine acum în scrisoarea sa de adio amintită mai sus, în care se laudă, că el a avut o direcțiã politică, care n'a lucrat cu „teorii doctrinare“ după modele străine, ci cu „sens practic“ pentru „validitatea ideii de stat maghiar“.

Va se țică, nu și-a bătut el capul cu principii, cu teorii doctrinare asupra respectării drepturilor și a legilor, ci a fost practic și unde a putut a sucit gâtul dreptului și dreptății numai ca să ajungă mai iute la scop. Astfel, ca să vorbim numai cu opoziția maghiară, Banffy a lăsat urme neperitoare ale activității sale practice la Neutra, Stomfa, Agria etc. unde a făcut alegeri cu baionetele, cu bani și cu tot felul de mijloce oprite.

Un astfel de om în alte împrejurări n'ar fi putut ajunge în cădere sa politică pe perinele moi de mătase ale dignității de mareșal al curții. Și decât totuși norocul nu l'a părăsit de tot nici în căderea sa, Banffy ar trebui să fiă mai modest și să se mulțămescă cu nemeritul favor al sortii, să nu mai cârtescă, să nu se mai umfle în pene când trebuie să scie, că astfel face numai o figură ridiculă.

Era d'er mai consult să nu se mai laude, că deși a trebuit să se depună mandatul de deputat în urma noului post ce l'a primit devenind membru al camerei magnaților, totuși el nu se va da în latură, ci va lucra aci „observând“, aci „sprijinind“, senu ca „factor activ“.

Mânia ce o dă pe față în aceste momente baronul Banffy pentru sôrtea ce l'a ajuns, îl face să apară numai într-o micime și mai mare decum îl arată durerea sa pentru pierderea puterii.

Sosirea Metropolitului Mețianu în Sibiu.

Eră cu trenul dela ôrele 12:40 Metropolitul Ioan Mețianu a sosit în Sibiu.

Deja înainte de sosirea trenului, peronul gării era ocupat de un număr mare de inteligență din Sibiu și jur. De față erau între alții vicarul arhiepiscopesc Dr. Il. Pușcariu cu toți membrii consistoriului, primarul Drotleff și căpitanul poliției Simonis, apoi numeroși reprezentanți ai inteligenței române.

Trenul, care aducea pe noul Metropolit, intră în gară punct la ôrele 12:40. Un puternic: „să trăescă!“ răsună când prin ferestra unui vagon de clasă I se vedu figura Metropolitului, deja înainte de oprirea trenului.

I. P. S. Sa era însoțit de archimandritul Aug. Hamsea, Dr. P. Truța, Ignat. Papp, protopop Beleş, Gurban, I. Lenger și alții.

După-ce înaltul prelat s'a dat jos din cupeu, vicarul Pușcariu îl întâmpină c'un cuvânt de bineventare în care accentuă dorul cu care fû așteptat, ér acum ca a sosit în pace îl salută c'un călțuros: „bine ai venit!“ și-i urază mulți fericiți ani. Metropolitul, adenc emoționat răspunde, că a venit ca tatăl la fiul săi, ér fiul îl întâmpină ca pe un părinte. Dorește, ca sentimentele acestea să fie păstrate și cultivate și pe viitor, spre binele bisericeii și al poporului.

Îndată după această primării orașului Sibiu bineventeză pe I. P. S. Sa în limba germană în numele orașului Sibiu, țicend, că orașul se simte fericit a puté primi între zidurile sale un prelat așa de ilustru. L'a bineventat în numele orașului și a tuturor cetățenilor în modul cel mai cordial și cu cea mai înaltă stimă, și a dat espresune dorinței, ca césul festiv a întrării Metropolitului în orașul unde își are reședința, să fiă un cés fericit și ca Exelența Sa să se simtă bine și acasă în cercurile acestui oraș. Tot în limba germană a mulțamit Metropolitul Mețianu pentru primirea binevoitoare ce-i causéză cea mai mare bucurie Ca archiepiscop al bisericeii sale, ca cetățen al acestui oraș, I. P. S. Sa va contribui

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Impératul Traian.

(Fine.)

Și privind în ochii cuminți ai împératului, mă gândeam, că a fost o fericire pentru noi, coboritorii Dacilor și ai Romanilor, că cele două popóre s'au isbit, s'au frânt, s'au contopit într'un popor nou, tocmai în epoca cea mai curată a imperiului, sub privirea blândă a divului Traian. În adencimea straturilor cu adevérat poporane dela noi; în munții Oltului și ai Vranceii; prin Neamțu, pe la Suceava și prin Bucovina; prin Transilvania și prin Banat, acesta este tipul moral al țeranului; omul cuminte, care vede și értă cât pôte, melancolicul, care trăsese pe corhane, cu portul dacic și cu sufletul roman, — pe când femeia lui, dacă în totă puterea cuvântului, a rămas vințosă și încăpăținată, ca surorile sale de altă-dată: „bete de ură și de durere, femeile nu vor s'audă, se smucesc din mâinile soldaților, nepăsătoare de morțe, gândindu-se numai să împărțescă

sôrtea comună“. Așa e și astăzi Româncea în Transilvania, care, când intră într'un neam străin, îl românizează. Marea lege fiziologică! care transmite pe calea generativă, în bărbat, prototipul rasei, calitățile neclintite ale tatălui celui dintăiu, când mai cu semă împrejurări dinafară nu le-a schimbat.

Și mă gândeam la multe, acolo, în mijlocul sălei de marmoră, în fața familiei Ulpia... Mă gândeam la tinerii noștri cu mijloce, cari nisuesc toți spre Paris; la familiile, cari pot călători și se duc numai la Paris; la artiștii noștri, din cari foarte puțin trec pe la Roma, și atunci numai în fugă. Și cu toate astea, aici este obirșia neamului nostru, aici și la satul Grădiscea; aicea e colona traiană; în Italia, la Benevent, e arcul de triumf al împératului.

Și la câte alte nu mă gândeam!... La așezămintele noastre de cultură, cari nu au nici copiile în gips ale busturilor împératului; la școlile noastre, în cari copiii învață istoria romană fără să aibă un singur manual popular asupra lui Traian, o reducere a capitolelor din Dion Cassius (deja traduse) senu a monografieii, cu care

preotul Brottier completéză istoriile lui Tacit. Se vorbea când va, la noi, de aducerea unei copii a coloniei traiane și ridicarea ei pe una din piețele Capitalei. Fericită idee, care însă a fost părăsită, sub cuvânt, că din momentul ce colona esistă la Roma, nu mai e nevoie să esiste și la noi, ér că în locul colonei ar fi nemerit să ridicăm monumentul eroilor dela Grivița și Plevna. Bine e să ridicăm monumente în amintirea războiului nostru din urmă. D'er faptele, ce le vor rechema ele, sunt în mintea noastră a tuturor; nimeni nu se îndoesce de esistența lor. Pe când cucerirea Daciei, podul peste Dunăre, chipul împératului esistența sa chiar, par basme, sunt legende, fără nici o putere evocativă pentru popor și pentru copiii din școlă, mai cu semă de când entuziasmul dascălilor transilvăneni a fost îndepărtat de ironia bonjuristilor decadenti. Vai de poporul, care își tratéză mărirea trecută cu ironie!... Colona traiană, înălțându-se splendidă în capitala României tinere, ar fi axa, pe care s'ar învêrți, ca spirala antică, nisuințele noastre; ar fi dovada hotărîtore, pentru munteanul din Vrancea și cămpeanul din

preajma Bărăganului, că Troian nu e poveste; ar fi documentul nostru de noblețe, adus la noi. Ar trebui să ne deprindem a fi serioși cu minunata comoră de sentimente, ce o avem în marea suflet anonim al poporului; s'o păstrăm ca cea mai nestimată bogăție, ce ni-a venit nouă, surtuparilor, fără nici o ostenelă, ca dela un unchiu din America; s'o păstrăm, s'o mărim și s'o venerăm. Legendele istorice, faptele mari din trecut, ce s'au strecurat prin naivitatea poporană, trebuie să le sprijinim și să le întărim cu doveđi scrise în piatră și în bronz. Destul am fost copii flecari, destul am ris de entuziasmul bêtărănilor profesori latiniști, de limba lor, de visurile lor, de idealul generației dela paș'șopt, de constituție, de liberdea, de sufragiu; destul am maimuțit un scepticism, pe care nu l'aveam. Dela războiul încôce, par'că multe s'au schimbat în bine. Ne-am cucerit neatărarea, avem o armată, ne-am fixat o limbă, au răsărit doi-trei scriitori, mai mari decât timpurile lor, — prin urmare am avut mai mult noroc, decât minte. Să avem și puțină minte! Să fim serioși!

din toate puterile sale pentru-ca iubirea creștină și concordia să prindă aici tot mai adânc rădăcini. Imploră binecuvântarea cerească asupra tuturor cetățenilor acestui frumos oraș fără deosebire de naționalitate și confesiune.

După întâmpinările acestea I. P. S. Sa ocupă loc într-o trăsură trasă de 4 cai având alături pe vicarul archiepiscopesc. Un șir lung de trăsuri urmară formând un cotegiu respectabil. Direcția era către reședința archiepiscopescă. Pe tot parcursul stradelor, priu carii a trecut, public numeros privia. Metropolitul n'a intrat în reședință, a trecut însă pe dinaintea ei și intră în biserică, de unde după o scurtă rugăciune se întorse pe jos la reședință aclamat de popor.

Ajuns în reședință Metropolitul însoțit de membrii consistoriului și de suită, ocupă unul dintre saloane, unde vicarul archiepiscopesc îl salută din nou și-i urăză să stăpânească cu putere și tărie în memorabila casă locuită de neuitatul Andrei. Emoționat I. P. S. Sa răspunde dîcînd, că n'a venit numai ca tată la fii, ci și ca frate la frați ca împreună să lucreze, avînd ajutorul tuturor și împreună lucrînd să se ajungă la binele bisericii și prin acesta la binele națiunii.

Pe cînd se petreceau acestea în reședință, curtea se umplu de popor în frunte cu preoțime și învățătorime. Aici protopopul Papiu salută pe I. P. S. Sa în numele poporului, ca pe cel ce din popor e eșit. Metropolitul răspunde accentuînd cu plăcere, că din popor s'a ridicat, și dă poporului sfatul cum să se fericescă sub scutul bisericii.

*

Pentru ziua de Duminecă, ziua instalării, se fac mari pregătiri în Sibiu, unde se așteptă sosirea a mii de Români, popor și inteligență, din toate părțile țării.

Metropolia română gr. cat. va fi reprezentată la festivitățile de instalare prin Magnificul din preposit I. M. Moldovan, și prin canonicii Dr. A. Bunea și Dr. V. Hossu.

Ce nu inventeză fantasia soviniștii. Într'un număr al lui „Magyarország”, pe cînd era deja hotărîtă demisiunea cabinetului Banffy, se dicea, că acum va fi desființată și secțiunea lui Jeszenszky, pe care o instituiseră fostul ministru-președinte ca un birou special în prezidiul ministerial sub cunoscuta numire de „secțiunea naționalităților”. Ei bine, schimbarea de guvern s'a făcut, dîr acea secțiune a rămas tot acolo unde este. Este deci o urmare firească, că biroul lui Jeszenszky spre a-și justifica rațiunea de a exista mai departe se străduiesc a-și desfășura activitatea sa turbure și ascunsă în „noua direcție”. Ca dovadă despre aceasta ne pîte servi următorul tendințios și foarte ciudat „comunicat”, cu care debuteză oficiosul „Magyar Értésítő”:

„Dieta, care va eși din viitorile alegeri, se va înmulți c'o nouă partidă. Contopirea partidei naționale în partida liberală și programul cabinetului Szell, care prevestesc o nouă epocă, a îndemnat pe bărbații politicii conducători ai Românilor din Ungaria, să iese din atitudinea lor pasivă de până acum față de politica guvernului. Un comitet va da apeluri secrete, în care va provoca pe proprietarii și preoții de încredere, să înainteze comitetului listele alegătorilor din cercurile românești, și să designeze persoanele de încredere. Din acțiunea aceasta se pîte conchide, că la viitoră campania electorală Români vor părăsi pasivitatea și vor pîși pe terenul de luptă politică. Punctele programului viitoare partide se vor satori într'o conferență, ce se va ține în curînd. Programul acesta va îmbrățișa interesele Românilor și nu vor sprijini guvernul, decât în cazuri singuratică. La noua partidă probabil, că se vor alătura și deputații sași”.

Sovinismul dominant încurajat de sucursul, ce l'a primit partida guvernului prin faptul, că partida apponyistă s'a contopit cu ea, își scotea cornele și mai tare, și visează acum de-o contopire și cu parti-

dele naționalităților, născocind faime fantastice despre pregătirile lor de a se prezenta noului guvern cu capul pe tipși.

Paserea mălaii visează!

Protestul Reuniunii proprietarilor cehi. Reuniunea proprietarilor cehi a adresat guvernului un protest în formă de petiție, în care cere următoarele: satorirea cheltuelilor comune în proporție echitabilă; introducerea politiceii de tarifă în amîndouă statele dualiste pe baza de principii unitare; reglementarea burselor de cereale din Viena și Budapesta; executarea regulamentelor sanitare privitor la animale față cu Ungaria; garantarea dărilor de consum pe sîma acelui stat, unde se confecționează articuli de industrie; cer mai departe, ca Ungaria să desființeze privilegiile unilaterale industriale.

Móra ungară.

„Egyetértés” dela 7 Martie se ocupă la loc prim cu situația actuală din Ungaria, după crîsă, scriînd între altele:

„Móra a pornit, móra parlamentului. Zăgăzul și jilipurile ei sunt direse și reînoite. Apă are, însă nu prea multă. Hurue, durue, dîr nu prea tare. Macină, dîr nu curat. Are ceva cusur. Timp de 6 luni a amenințat'o inundarea. Ruptura de nori fî numită obstrucțiune. Ea a venit cu mare putere; a adus noroiu și gunoiu. Zăgăzurile au fost rupte, jilipurile mișcate din locul lor. Móra n'avea nimic de măcinat. Roțile ei se nîvîrteau fără folos, pietrile fără cauză, mașinaria era pe aci să i fî total zdrobită.

„Acum domnesce liniște. Inundația a încetat. Vechiul morar s'a strămutat din ea. A venit un nou rîndaș. Calfele vechi însă au rămas, n'au abdis serviciul... Ei nu capetă plată săptămînală, lucră cu ziua pentru pînea de toate zilele. Ore să fî pace, prietinie și încredere deplină între calfele vechi și noue? Dîr la naiba, întrebarea aceasta devine interesantă numai cînd se vor lua în colți.

„Greșala zace acolo, că publicul nu-și prea sfarmă mintea nici cu móra, nici cu munca ce-o sîvîrșesc. Nu și a frămîntat'o atunci, cînd bîntuia potopul...”

„Viața noastră politică s'a îmbogățit c'o grîmadă de concepțiuni. Obstrucțiune, lex-Tisza, ex lex, clausula Banffy, formula-Szell, compromis, fusiune-refusiune-transfusiune, disidenți, partidă națională, teritor vama autonom, teritor vama comun. E'tă noul vocabular politic. Un volapük nebun, cui i place învețe-l, primescă-l...”

Cam tot pe cîrda aceasta continuă „Egyetértés” vrînd să arate, cît de mare este ađi harababura în Ungaria.

Br. Banffy cătră alegătorii săi.

Br. Desideriu Banffy, căduț din Olimpul atotputerniciei sale, a adresat dîlele acestea o scrisore cătră „alegătorii săi” din Șimleul Silvaniei, ca răspuns la o adresă ce i s'a trimis din conferența clubului din Șimleu, în care foștii săi mameluți îl ridicaseră până la al treilea ceriu.

În scrisorea-răspuns br. Banffy spune la început, că el de aici înainte nu mai pîte fi deputat, de vreme-ce a ajuns să fî „zszlosur” și „föudvarmester” unguresc și că și-a anunțat deja depunerea mandatului la președintele partidei liberale.

Declară însă fostul ministru-pașă, că nu se lîgăna în iluziuni spunînd, că e deplin convins, că „deși a repășit de bună voie dela postul de ministru-președinte, totuși acesta este o deplină cădere politică; este o victorie a minorității asupra majorității cu arme interzise și într'un mod, care peste tot nu se pîte uni cu principiile parlamentarismului”.

Banffy nu află cu toate acestea potrivit momentul de a-se ocupa cu amînunțele crizei și cu partea personală, însă declară, că primind cu bucură și mulțămită „cea mai nouă grație și poruncă majestatică”, își va exercita drepturile în camera mag-

naților — „ceea-ce nu însemnă o retragere de pe câmpul de luptă al vieții politice”. Apoi continuă așa:

„Unica direcție corectă pentru valorarea ideii de stat maghiar nu pîte suferi nici o schimbare; rîmînînd în serviciul acesteia, servind pe regele și patria, imi țin și mai departe de o datorință neschimbată a-i servi ei. Fiă ca privitor, fiă ca sprijinitor, sîu decă e de lipsă și prin fapte, eu nu mî voi da înlatură...”

Cu alte cuvinte, Banffy vrî să dîcă, că și în poziția sa înaltă de „zszlosur” și „föudvarmester” va stărui și va lucra pentru valorarea ideii de stat maghiar, „care nu pîte suferi schimbare”, și nu se va da „înlatură”, decă lipsa va cere.

Revistă externă.

Rusia și România. Din Bucuresc se anunță, că ministrul rusesc de război Kuropatkin a adresat ministrului român de război, general Berendeiu, o scrisore foarte măgulitoare, în care își exprimă mulțămăta asupra primirii amicale ce i-s'a făcut în Bucuresc misiunii militare rusești, care a dus Regelui Carol insemnele regimentului de Vologda al cărui proprietar a fost numit. În numele armatei rusești, generalul Kuropatkin rögă pe ministru Berendeiu să talmăcescă înainte Regelui cea mai adîncă mulțămăta și să-i exprime sentimentele de sinceră amicitie, legată pe veți pe câmpul de luptă.

Armările Franceiei. În ședința dela 8 I. c. camera din Paris a început desbateră asupra budgetului armatei. Deputatul Aimond ținî cu ocazia acesta un discurs important, în care dîse, că budgetul pentru armată se urcă la uriașă cifră de 875 milioane franci, fără de-a fi speranță, ca el să scadă, deore-ce Franca trebuie să răspundă cu măsuri asemenea Germaniei, care înarmeză și-și sporesce contingentul faptic. Ministrul de război Freycinet răspunde, că pe Francei nu trebuie să-i neliniștescă sporiirea contingentelor din statele vecine. Franca trebuie să fie statornică în nîsuința de-a înlocui, în ce privește forța armată, cantitatea cu calitatea. Armele franceze sunt astăzi într'o transformare de așa fel, încât ele nu vor avé sîmîn în lume. Artileria franceză n'are pîreche în perfecțiune. Țera pîte deci privi cu încredere în viitor, și guvernul își va face datoria, ca armata franceză să fî la culmea recerînțelor timpului.

Cuceririle Italiei în China. Am semnalat calea scurtă prin care Italia a tractat cu China, din cauză, că acesta i-a refusat în mod neurban cererea de a i-se da în arendă portul Sanmum. În urma refusului, Italia a ocupat prin două corăbii acel port și a pornit alte trei corăbii de război spre China. Despre această ocupațiune ministrul italian de externe Canevaro a făcut o declarație unui diarist. El a mai adaus, că Germania, Austro-Ungaria și Anglia i-au promis sprijinul, ba chiar și Rusia și Franca au aprobat, ca Italia să forțeze pe Chinesii a-i da ce pretinde. S'au aruncat dîr cu toții asupra bieților Chinesii și a mării lor împărății, care pentru Europeanii este ađi prada cea mai ușor de căștigat.

Conflictul ruso-sîrbesc. Din Belgrad se anunță, că în cercurile, cari stau apröpe de ambasada rusescă, se vorbește ca pozitiv, că ambasadorul Sadovsky a telegrafat imediat la Petersburg, că n'a fost invitat la prîndul de curte ce s'a dat din incidentul sîrbărilor naționale în amintirea proclamării de regat a Serbiei. El a declarat, că prin această purtare regele a vîtîmat națiunea rusescă. În urma acesta Sadovsky a primit ordin să părăsescă imediat Belgradul și să însărcineze pe secretarul legațiunii cu conducerea afacerilor. Sadovsky a plecat din Belgrad în 7 I. c.

SCIRILE ȚILEI.

26 Februarie v.

Societate de cultură intelectuală. La inițiativa d-lui Mihalescu, învățător în Bușteni și a d-lui Dr. Popescu din Predeal, s'a ținut Dumineca trecută într'o sală a școlii din Bușteni o întrunire de persoane notabile din comunele Bușteni, Sinaia, Azuga și Predeal, în scopul de a funda o societate de cultură intelectuală între locuitorii acestor patru comune. Statutele acestei Societăți prevăd crearea de bibliotecă și de școle de adulți, unde se vor face conferențe populare în toate Duminecele. Reședința acestei societăți, care e pusă sub patronajul d-lui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor Corônei, va fi în Bușteni.

Miniștri de honveđi la monarchul.

Din Viena se anunță, că Majestatea Sa a primit în audiență pe ministrul „Landwehr”-ului austriac conte Welsersheimb și pe ministrul unguresc de honveđi br. Géza Fejervari.

Espulsări. Se anunță din Bucuresc: În urma expirării termenului de 8 zile acordat de poliție, lucrătorul tipograf I. Kalber, expulsat ca socialist, a părăsit Marți țera prin punctul Predeal. Tot atunci a plecat din țera, de țema expulsării, și M. Schwarzfeld, proprietarul și editorul diarului ovreesc „Egalitatea”.

Lucian Bolcaș la Viena. Lui „P. N.” i-se scrie din Bucuresc, că Lucian Bolcaș își va continua studiile la universitatea din Viena.

Moștenire colosală. În Bologna a răposat Marți Donna Gozzadina Gozzadini, soția marchisului Antonio Zucchini măs-tru de curte, care fî ultima ramură a stră-vechei familii Gozzadini. Ea a lăsat, ca moștenire orașului Bologna, un muzeu preistoric de-o neprețuită valoare, ér 2 milioane lire și alte averi de preț le a testat spitalei publice al orașului.

Alegerea de nou superintendent reformat al Ardealului se va face în 18 Aprilie n. Adunarea electorală va fi presidată de br. Desideriu Banffy.

Semnele telegrafice de alarmă. Pe țermii Prutului dela Sculeni, dealungul pichetelor române de paza graniței despre Rusia, s'au făcut dîlele acestea experiențe cu semnalele telegrafice de alarmă prin lumina electrică. Esperiențele au demonstrat, că un semnal dat la Sculeni pîte fi primit a Rîni în 20 minute.

Turburările studentesci în Rusia. Din Rusia sosesc o admirabilă pildă de solidaritate studentescă: căți-va studenți dela universitatea din Petersburg — din ce cauză nu se spune — au fost bătuti cu biciul la poliție. Insulta, pe care acest odios fapt o constituie, a rînit demnitatea întregii lumi studentesci din Rusia. Și toți, studenții universitari, ca și cei dela alte școli superioare, cei din Petersburg, ca și cei din Moscova, din Kiev, de pretutindeni, mediciști, ca și tehnicianii, toți, până și teologii, până și studentele, s'au făcut solidari cu colegii lor torturați la poliție. Ei s'au pus în grevă și au cu dînsii aprobarea profesorilor, simpatia opiniei publice. Țarul însuși a fost atîns de această nobilă și demnă solidaritate, cu care s'a manifestat studentimea rusă. El a promis, că va da deplină satisfacție studentimei. Se dice chiar, că mai mulți ofițeri de poliție și comandanți ai poliției călări, la ordinul căroră polițiștii au ridicat cnuta asupra studenților, vor fi concediați. Țarul voescă să reformeze radical poliția din Petersburg. Spre scopul acesta în ministeriul de interne s'a constituit o anchetă, la lucrările căreia participă și delegații ministeriului de justiție. Tot așa stă lucrul și cu reforma universităților, pe care turburările din ces-tiune o urgiteză.

Unde te duce strănutatul? Un anumit Kerekes Gyula a fost dus înainte tribunalului din Budapesta, pentru furțișag. Cînd i-s'a făcut interogatorul, el a dîs, că nu e el vinovatul, ci afurisita de influență,

de care suferă. „Când am intrat în casă, dîse Kerekes, d-l casei durmea în liniște și eu am început a culege de prin casă. Deodată însă m'a ajuns influența, și cu toate că m'am reținut din puteri, ca să nu strănut, totuși am strănutat odată, și așa am trezit pe d-l casei, care m'a prins“. Numai că tribunalul nu a judecat strănutatul, ci pe Kerekes, la 6 luni închisore.

3. Un mijloc de casă ieftin. Pentru regularea și conservarea unei mistuirii bune se recomandă cunoscutele prafuri Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucată. Se poate căpăta zilnic prin poșta de către farmacistul A. Moll, liferentul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie se se cêră preparatul lui Moll provădūt cu marca de contravenție și subscriere.

Institutul „Victoria“ din Arad.

Arad, 7 Martie n. 1899.

Adunarea generală ordinară a institutului de credit și economii „Victoria“ din Arad, ce s'a ținut Duminică trecută în 5 Martie n., a succedut foarte bine, fiind de față un număr mare de acționari. Desbaterile asupra punctelor din ordinea de zi au fost conduse de d-l Dr. George Vuia, președintele direcțiunii.

Din raportul direcțiunii, cetit prin directorul d-l Dr. Nicolau Oncu, reese, că pe lângă toate stările financiare nefavorabile și criza regretabilă, care în anul trecut a bătut piete de bani, și cu deosebire pe cea din Arad, institutul „Victoria“ n'a dat înderet, ci din contră toate afacerile i s'au dezvoltat în măsură îmbucurătoare. În vedere, că numărul a fost scump și rar în anul trecut, direcțiunea a trebuit să ia măsuri pentru reducerea creditelor ipotecare, ca astfel capitalele să fie cât mai mobile pentru vremuri de restriște; tot în interesul consolidării a trebuit să se pună în rezervă față cu numărusele cereri de împrumuturi noi.

Ca de regulă, astfel și în acest an fondurile de rezervă, singura temelie sigură pentru un institut de bani, au fost dotate cu sume considerabile. Din venitul curat de peste 51.000 fl. s'a dat fondului general de rezervă 7200 fl., fondului special de rezervă 4000 fl., fondului de pensii 2300 fl., și pentru scopuri filantropice și culturale s'a votat suma de 2000 fl.

Depunerile spre fructificare au crescut la cifra frumoasă de peste 1.200.000 fl., escontul arată 1.100.000 fl., ipoteca 360.000 fl., și împrumuturile pe efecte 24.000 fl.

Totala circulațiune din anul trecut trece peste cifra destul de considerabilă de 20 milioane fl., fondul de rezervă a ajuns suma de 127 mii, și cel de pensii suma de 16.000 fl., toate fonduri proprii realizate în restimp de 12 ani.

Direcțiunea a propus, și adunarea generală a primit, ca couponul de pe anul trecut să fie răscumpărat imediat după adunare cu 8 fl. după acție.

Toate cele espuse ne dau vie dovadă, că institutul „Victoria“ este în continuă dezvoltare, progresază cu pași siguri și toate acestea justifică încrederea și numele bun, ce și-l'a câștigat din partea publicului.

După ce a trecut peste ordinea de zi, adunarea generală a dat absolutoriul necesar direcțiunii și comitetului de supraveghere, esprimându-și tot-odată mulțămirea față de direcțiune, director executiv, secretar și ceilalți funcționari pentru ostenelele, ce cu toții și-au dat întru dobândirea rezultatelor atât de îmbucurătoare.

Un acționar.

„Situția la sate“.

Sub acest titlu „Drapelul“ din București se ocupă de vorbirea, ce a ținut-o deputatul Poenaru-Bordea în cameră cu privire la cestiunea țărănească, dîcînd, că dînsul, ca un adînc cunosctor al relelor de prin sate, a privit situația în față și a pus degetul pe rană; apoi continuă așa:

„D-l Poenaru-Bordea a spus lucruri, cari aruncă o vie lumină asupra cestiunii agrare din România. Ele au o parte nel-

nișitoare și una îmbucurătoare. Să le privim în față, și pe una și pe alta, și să nu le ascundem după deget, ca struții, de pe banca ministerială.

Partea nelinișitoare e aceasta: Pe lângă relele obișnuite, de cari suferă țărînia, comune populațiunilor rurale din lumea întregă, o serie de rele speciale nouă vin de se adaogă, pe lângă cele dintăi. Fără a mai vorbi de reua administrație, țărîniei i se face o mare nedreptate, care s'ar pute numi mai curînd o adevărată frustrare: *Legea împroprietării nu se aplică de loc, s'au foarte defectuos*. Se împroprietăresc cărciumarii, notarii, negustorii de prin sate, funcționarii de tot soiul, omenii favorizați, dîr forte arare-or țărîni. Ce mai rămîne — decă mai rămîne — li-se dă și lor, dîr cine scie pe unde, cine scie cît, și cine scie de ce calitate.

Êtă un rîu, pe care nu-l credeam așa de grav, pe care unii nici nu-l bănuiau pôte. Și ce a făcut guvernul, ca să-l vindece? Nimic, absolut nimic, căci probabil nici nu-i bănuia existența...

În această, neocupându-se cu ce trebuia, guvernul a făcut la sate, în mod inconștient, o operă și mai subversivă, decăt au făcut socialiștii.

Partea îmbucurătoare a spuselor d-lui Poenaru-Bordea e aceasta: țărînia noastră nu se agită, fiind-că e un bun teren pentru agitațiunii subversive, fiind-că are înclinări pentru idei revoluționare, ci pentru-că e în miserie și e nedreptățită. Altmintrelea ea ar fi liniștită, supusă legilor și-ar vedea de treburile ei.

Faptul acesta are o importanță capitală. El stabilește minunat cauzele rîului și conține într'însul calea vindecării.

În alte țări, unde socialismul a pîtruns în mase, lucrurile stau cu totul altfel. Acolo, ori-cîte reforme ar face guvernele, ori-cît ar adopta ele o parte din revendicările programelor socialiste, primejdia nu dispare, căci masele, pe lângă miseria, care le împinge la cei ce se dau drept cei mai buni doctori ai bolilor sociale, au și o convingere teoretică. Socialismul are, în occident, și o înfrîngere morală și intelectuală, nu numai una materială.

Acest lucru nu există la noi. Țărînul nu cere nici transformarea radicală a societății, nici revisuirea Constituției, nici desființarea proprietății particulare. El vrea numai pămîntul, ce i-se cuvine după lege, o administrație mai omenosă și ceva mai multă dreptate.

Ei bine, toate acestea stau în putința noastră și intră în programul nostru. A le aplica, însemnă a face operă de bun liberal. Cei ce nu le-au aplicat prin urmare, cei ce au lăsat pe țărîni să fie despoiați de dreptul lui, să fie rîu administrați și nedreptățiti, au făcut operă antiliberală“.

Idei fundamentale în economia politică,

de Ioan Socaciu.

II.

Desvoltarea vieții economice sociale.

1) Viața economică represintă numai o latură a vieții omenesci și numai împreună cu aceasta există, crește, se diferențiază și trece dintr'un stadiu într'altul. În creștere și diferențare constă dezvoltarea peste tot, dezvoltarea fiă-cărei vieți, a fiărui organism.

Fiă-care organism singuratic (fisc) își începe existența cu o celulă microscopică, care nici barem într'atîta nu se pôte deosebi, ca să se scie, că este a vre-unei plante, sau a vre-unui animal, necum să se pötä sci, că ce fel de plantă, ce fel de animal, sau dîră om are să se nască dintr'însa. Celula este așa-dîră forma comună, forma cea mai generală a vieții fizice.

Dintr'o ast-fel de celulă se nasce și omul, dîr pînă să ajungă dela celulă la tip omenesc, trebuie să trecă prin mai multe faze. În prima fază se arată semnele caracteristice ale unui embrio-animal, fără să se pötä cunoșce, că la care clasă de animale

apartine, căci se observă numai proprietățile, cari aparțin tuturor claselor de animale. Într'un stadiu de mai tîrziu ies la ivelă semnele caracteristice ale unui animal vertebrat, după aceea se arată tipul animalului sugător, mai tîrziu se arată tipul omenesc și în fine genul și semnele caracteristice, cari deosebesc pe un individ de alți indiviți. Se vede deci, că dezvoltarea merge dela general la special.

Acosta e cea mai însemnată lege a dezvoltării organismelor animalice, descoperită pînă acum.¹⁾

Amăsurat acestei legi se întîmplă și dezvoltarea unui organism social.²⁾

Deși știința nu pôte străbate cu deplină siguranță în timpurile preistorice, ci numai pe pipăite, totuși din descoperirile arheologice și din observările făcute la popoarele necivilizate din present și trecut, se pôte conchide, și cu drept cuvînt admite, cum-că omul în prima perioadă a existenței sale, în privința modului de trai, nu era cu mult mai presus decăt animalul cel mai dezvoltat.

În timpurile cele dintăi 'ale genului omenesc modul de viațuire al omenilor era de tot simplu. Ei nu cunoseau atunci decăt forte puține trebuințe și tot atâtea bunuri pentru acoperirea lor. Grija traiului era de tot nedezvoltată, nu se estindea în timp peste momentul trebuinței simțite și — abstragînd dela instinctul natural de mamă — nu cuprindea în spațiu decăt individualitatea proprie. Omul se nutria cu aceea ce găsea de-a gata în natură, și la procurarea nutremîntului său era ajutat numai de puterea lui musculară. El era cu totul dependent de natură, întocmai ca animalele.

Dîr pe cînd animalele rămîn și mai departe în starea, în care au fost dela început, cu același mod de viațuire dependente cu totul de natură, omul ajutat de superioritatea ființei sale se smulge din sclăvia naturii, își măresce puterea proprie pe de-oparte luându-și în serviciul său forte naturale, pe cari spiritul lui le descoperă cu înecul în sinul naturii, și pe de altă parte prin organizație socială. Ast-fel începe o nouă viață în care pôte să se desvolte, să se întărească și să devină domn peste materie. Acosta este viața omenescă deosebită de-a animalelor, viața economică, viața culturale și a civilizațiunii. În această viață unele popore fiind ajutate de împrejurări favorabile au făcut forte mare progres, altele mai puțin favorizate au rămas mai înapoi, și altele sunt încă tot la început.³⁾ Cele dintăi se numesc popore culte sau civilizate, cele din urmă popore naturale, și pe cele din mijloc le putem numi popore semiculte, semicivilizate, și și barbare.

(Va urma)

Mulțămită publică.

Borgo-Susenț, 16 (28) Febr. 1899.

Amăsurat concludusului comitetului parochial, luat în ședința extraordinară dela

¹⁾ Acosta lege generală a dezvoltării organismelor animalice a formulat-o mai întăi Carol Ernst v. Bauer pe la a. 1817, care va să dîcă cu 10 ani mai înainte de-a descoperi oul la sugătoare (veđi I. Ranke, der Mensch T. din 1888 pag. 52—116.

²⁾ Veđi mai pe larg H. Spencer a. c. cap IV § 228 și 230, unde se dîce între altele: progresul organizațiunii corăspunde atît la organismele singuratic, cît și la organismul social tot acelei legi generale: diferențarea pășese dela mai general la special.

³⁾ Se admite, că în anumite casuri starea inferioară de cultură a popoarelor naturale este o decadență din înălțimea stărei morale și intelectuale de mai înainte. Dîr părerea reprezentată mai ales de Gerlaud, continuatorul marelui op al lui Teodor Veitz intitulat: „Anthropologie der Naturvölker“, părărea, că nu numai în casuri singuratic, ci în genere starea inferioară de cultură a popoarelor naturale este o urmare a decadenței lor, nu mai are sprijin mai ales după-ce a combătut-o Lubbok în opul său „Theorigin of civilisation din 1875, nemțesce de A. Passov, Iena (veđi și Iuliu Lipert, Kulturgeschichte der Menschheit tom 3—4). I 1886, pag.

14 (26) Februar 1899, subsemnatul oficiu parochial, în numele parochiei ort. române Borgo-Susenț, comit. Bistrița-Năsăud, aduce pe acosta cale cea mai profundă mulțămită Ilustrului Domn Constantin cav. de Steriu, bancher în Brașov și București, pentru ajutorul de 100 fl., care în urma cererii noastre s'a îndurat a-l da spre scopul terminării bisericii celei nouă în parochia noastră, care este una dintre cele mai misere în întreaga metropoliă ort. română din Transilvania și Ungaria.

Atotputernicul și preabunul Dumnezeu să-i dăruască zile multe și fericite în deplină sănătate, și însutit să-i răsplătescă binefacerea făcută față de noi.

Oficiul parochial ort. român.

Elisei I. Dan,
paroch.

Literatură.

„Pinea Viteazul“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Acosta, pe cît scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pinei. În ea se cuprind forte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pinea. Se află de vîndare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

DIVERSE.

Prima desarmare. Ministrul de război suedez Rippe are cauze forte întemeiate de-a regreta simpatiile deosebite, ce le are pentru pâlăria cilindru. Dilele trecute el trebuia să mîrgă urgent la o conferență. Fără a-și chie ma feciorul să-i ajute la îmbrăcat, el se uniformă cu grabă, însă graba acosta i-a făcut una bîcănă. În loc de a-și pune pe cap calpacul cu pene, își aședă frumos pâlăria cilindru și nu bagă de sîmă mirarea și risul ce-l stîrnea le trecători înfașierea lui comică pe stradă. Ajunse deja la palatul regal și pași în sala de consiliu fără de a observa desarmonia între îmbrăcăminte și pâlărie. Miniștrii îl înteminară cu zîmbete ironice și abia acum înțelese, că a cădūt jertfă unei „mistificațiuni“. Când și regele încep să ridă și l'a rugat să și descopere capul, vedu cu mirare, că în mîna lui are cilindru. Scena acosta a dat material bogat caricaturistilor, și locuitorii iubitori de haz din Stockholm dîc, că acosta greșală a ministrului de război este prevestitoare succesului conferenței de desarmare, ce e în ajun a-se deschide în Haga.

Ocupațiunii predilecte ale domnitorilor. Deși domnitorii sunt cuprinsi cu afacerile de stat și cu felurite reprezentări, totuși au timp și pentru alte ocupațiunii predilecte. Împăratului Wilhelm, de pildă, i place să deseneze și să compună melodi. Regina României (Carmen Sylva), ex-regina Natalia, și prințul Nichita al Muntenegrului, precum și Papa Leo scriu versuri. Țărul Nicolae II cîntă cu mare plăcere, și cîntă plăcut. Mulți dintre domnitori iubesc limba și literatura franceză. Țărul cetesce cu plăcere scrierile lui Coppée, prințul de Walles pe Dumas fiul, regina Margareta a Italiei cetesce bucurosi operele lui Lamartine, regina regentă a Spaniei scrierile lui Pierre Loti. De curînd decedatul Faure cetia cu zel scrierile lui Moltke, Godefroy și Stanley.

Un stomac urias. În München se află un servitor, cu numele Iohan Kesler, în etate de 48 de ani, care de mîncăcios, ce e, s'a făcut tocmai așa de renumit, ca și Succu în privința postului. Odată Kesler s'a rîmășit, că în timp de 2 ore va mânca 80 părăchi de cîrnăței. El a căștigat rîmășagul, ba a mîncat chiar 100 părăchi de cîrnăței. Altă-dată în timp mai puțin de 3 1/2 ore a mîncat trei gășce fripte. Cu altă ocaziune a mîncat 52 ouă fierte virtos, și odată 12 chile de caș. El s'a rîmășit cu o ocaziune, că în timp de 42 zile va mânca un bou de dece măji. Rîmășagul l'a căștigat, și încă mai curînd de termin, căci în sêra zilei a trei-decea a mîncat din bou ultima friptură la grătar.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

„SĂTMĂREANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în SEIMI.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SĂTMĂREANA“, societate pe acții, în vîrtața §-lui 23 din statute prin această sunt invitați*) la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține la Seini în 27 Martie 1899 st. n. la 11 ore din zi în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și prezentarea Bilanțului a VII.
2. Raportul comitetului de revisuire
3. Crearea unui fond special de rezervă (§. 78 din statute).
4. Distribuirea profitului curat.
5. Decisiunea asupra locului de membru în direcțiune a d. A. Berinde și alegerea alor 2 eventual 3 membri în direcțiune.
6. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.

*) La adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cel puțin până la miezul zilei premîrgătoare adunării generale au depus la direcțiunea institutului acțiunile sale (§. 26 din statute).

În vederea înlesnirii de participare, au fost rugate pentru primirea acțiunilor în deposit și trimiterea plenipotențelor respective: institutele de credit și economii: „Albina“ din Sibiu, „Silvania“ din Șimleu, „Bihoreana“ din Oradea-mare, precum și d-ii: *Gavrilă Lazar* de Pucăreți protopop în Sanislău și *Sofroniu Pascu* paroch în Tievaniul mare.

BILANȚ cu finea anului 1898.

ACTIVE.	fl.	gr.	PASIVE.	fl.	gr.
Cassa în număr	3536	32	Capital social:		
Rate restante din capital social	1552	10	1000 acții à 100 fl.	100000	—
Escompt de cambii	166203	—	Fond de rezervă	7533	93
Cambii cu acop. ipotecare.	104924	—	Fond de pensiuie	529	44
Credit ipotecar	43501	84	Depunerî pre fructificare	78673	94
Obligațiunii cu caventî	14257	—	Reescompt	162764	—
Conto-curent	3614	23	Dividendă neridicată	402	—
Efecte	2020	—	Diverse conturi creditore	59	80
Deposite	1433	43	Interese transitorî antic.	4261	71
Realități	9326	03	Profit curat	8915	38
Avansuri	2838	30			
Diverse, conturi debitoare	8962	12			
Mobilier	971	83			
	363140	20		363140	20

PROFIT ȘI PERDERI cu finea anului 1898.

EȘITE.	fl.	gr.	INTRATE.	fl.	gr.
Interese:			Interese la escomptul de cambii	27985	14
a) la depunerî	4474	89	Interese la credit ipot.	4424	29
b) la fond de rezervă	289	76	Interese la obligațiunii cu caventî	1616	13
c) la fond de pensiuie	20	36	Venit la realități	289	—
Interese de reescompt	11062	12	Diverse	770	75
Contribuție	2457	99			
Spese: a) chirie	200	—			
b) de cancelarie	1067	59			
Marce de prezență	264	—			
Salare	3814	77			
Amortis. din invent.	51	15			
Ștergere la cambii și interese	2467	30			
Profit curat	8915	38			
	35085	31		35085	31

Seini, la 31 Decembre 1898.

George Pap de Băsești m. p., președinte

George Achim m. p., direct. esec. subst.

Gavrilă Lazar de Pucăreți m. p., *Alexiu Pop* m. p., *Aurel Pelle* m. p., *Alexandru Stețiu* m. p., *Dr. Vasile Lucaciu* m. p., *Cosma* m. p., *Dionisiu Bran* m. p., *Nuț Crișan* m. p., *Gavrilă Barbul* m. p., *George Bide* m. p.

Confrontate cu cărțile de comptabilitate s'au aflat în ordine:

Membrii comitetului de supraveghere:

Romul Marchiș m. p., *Avram Breban* m. p., *F. Cocian* m. p., președinte.

Vasile Achim m. p. *Demetriu Cionte* m. p., *Vasiliu Anderco* m. p. *Ioan Serbac* m. p.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. În cazul pu-

blicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administ. „Gazetei Trans.“

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de corone ung. 4%	97.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. 120.40	
Bonuri rurale ungare 4%	96.50
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	162.—
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	101.15
Renta de hârtie austr.	100.95
Renta de aur austr.	100.95
Losuri din 1860.	140.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	921.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	397.59
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	367.75

Napoleonori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	53.97 1/2
London vista	120.47 1/2
Paris vista	47.75
Rente de corone austr. 4%	101.45
Note italiene	44-05

Cursul pieței Brașov.

Din 9 Martie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.46
Napoleon'ori. Cump.	9.50	Vënd.	9.53
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesei Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turoesei Cump.	10.70	Vënd.	—
Seris. tone. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Sz. 11637 — 1898. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvészék, mint telekkönyvi hatóság Eözhire teszi, hogy az „Albina“ tak. és hitel intézet brassói fioktelepe végrehajtónak Circa Reveika hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 180 frt. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a hosszufalusi kir. járásbírószág) területén lévő a hosszufalusi 1034 sz. tljken tekvő A t alatt foglalt 1960 és 1961 hrsz. fekvőre az árverést 910 irtban, ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi Május hó 10 ik napján d. e. 9 órakor Hosszatalu község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 § ában jelzett ártolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy miniszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1899 évi Január hó 29-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

527,1—1.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cută este provădută cu marea de apăre a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lequire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai carboase la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemerholdelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provădută cu marea de seutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórté bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de góidină și reumatism și a altor urmări de recelă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sápun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii i adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de sápun pentru copii este provădută cu marea de apăre A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și p. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciá se efectuează gínic prin rambursá postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscálitura și marca de apăre a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-ii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1898.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov:
- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
  - II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
  - III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra
- Dela Bucuresei la Brașov:
- I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
  - II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
  - III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
  - IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. sêra.
- Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov.:
- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
  - II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
  - III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. sêra, (are legătura cu Ciuc-Szerda).
- Dela Zernesei la Brașov (G. Bartolomeiu).
- I. Trenul mixt 6 ore 22 min. dim.
  - II. Trenul mixt la 1 órá 12 min. p. m.

Plecarea trenurilor din Brașov.

- Dela Brașov la Budapesta:
- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța
  - II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
  - III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sêra.
- Dela Brașov la Bucuresei:
- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
  - II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
  - III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.
- Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:
- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad Ciuc-Szerda. 3 ó. 15 m.)
  - II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
  - III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. (are legătura cu Tușnad-Ciuc-Szered.
- Dela Brașov la Zernesei (G. Bartolomeiu).
- I. Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.
  - II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.